

حمیدرضا نعیمی: وقت آن رسیده که نگاهمان را به شخصیت‌های جنگی تغییر دهیم

حمیدرضا نعیمی معتقد است: حالا که بیش از سه دهه از جنگ تحمیلی گذشته، شایسته است که رویکرد و نگاهمان را نسبت به موضوعات جنگی و شخصیت‌های آن تغییر دهیم و فقط با یک برداشت یک‌سویه به سمت آن‌ها نرویم.

به گزارش سایت خبری پرسون، فیلم سینمایی «منصور» به کارگردانی سیاوش سرمدی و تهیه‌کنندگی جلیل شعبانی از تولیدات جدید سازمان هنری رسانه‌ای اوج است که از حدود سه هفته پیش اکران خود را در سینماهای سراسر کشور آغاز کرده است. این فیلم برشی از زندگی شهید منصور ستاری، فرمانده نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران است؛ فرماندهی که این سیمت را از سال ۱۳۶۵ تا زمان شهادتش در دی ماه ۱۳۷۳ به عهده داشت و منشأ خدمات فراوانی در نیروی هوایی شد.

حمیدرضا نعیمی: یکی از بازیگران فیلم سینمایی «منصور» درباره تفاوت این فیلم با دیگر آثار دفاع مقدسی گفت: در فیلمنامه «منصور» از قهرمان‌گرایی‌های مرسوم در فیلم‌های جنگی خبری نیست. معمولاً در فیلم‌های دفاع مقدس، قهرمان‌ها شخصیت چندلایه‌ای ندارند و اغلب تخت و کلیشه‌ای طراحی می‌شوند. متأسفانه این پرتله‌های حقیق و تاریخی به همین خاطر و افتادن در ورطه شعار، به راحتی از دست می‌روند.

وی افزود: سیاوش سرمدی به عنوان کارگردان، پیش از این فیلم مستندی را درباره شهید ستاری ساخته بود و می‌توان گفت آن درگیری احساسی اولیه با سوژه و شخصیت در او تمام شده بود. او با برخوردی منطقی، عاقلانه، غیراحساسی و البته خلاقانه سعی کرد الگویی جذاب از یک فرمانده دوران دفاع مقدس ارائه دهد. در زمان فیلمبرداری هم این تلاش وجود داشت که کیفیت کار بازیگران به گونه‌ای باشد که شخصیت‌ها و حرف‌هایشان شعاری نشود.

او اظهار کرد: شهید ستاری مثل بسیاری از قهرمانان ما در دوران جنگ تحمیلی، پرونده قابل‌دفاع و البته قابل‌نقدی دارد، اما وقتی وارد حوزه فیلم داستانی می‌شویم در ابتدا باید قواعد یک فیلم داستانی را رعایت کنیم تماشاگر از دیدن کلیشه‌ها و تکرار مکررات راضی نیست. اکنون که بیش از سه دهه از جنگ تحمیلی گذشته و از آن وقایع فاصله گرفته‌ایم، بایسته و شایسته است که رویکرد و نگاهمان را نسبت به موضوعات جنگی و شخصیت‌های آن تغییر دهیم و فقط با یک برداشت یک‌سویه به سمت آن‌ها نرویم.

نعیمی که از کارگردان‌های شناخته شده متأثر نیز است، درباره حضور خودش در این پروژه گفت: من از طریق کیومرث مرادی بازیگردان فیلم «منصور» به عوامل سازنده این فیلم پیوستم؛ پس از مطالعه فیلمنامه، از شکل پرداخت به موضوع و شخصیت حساس و جذاب سرتیپ شهید منصور ستاری لذت بردم و در نهایت در ملاقاتی که با آقای سیاوش سرمدی نویسنده و کارگردان فیلم داشتم با حس خوشایند و همراه با اعتماد کار را شروع کردم. با وجود این‌که زمان فیلمبرداری به دلیل ماهیت فیلم طولانی و سخت شده بود، اما همه اعضای گروه سازنده به دنبال تحقق خواسته‌های کارگردان به نحو احسن بودند.

او درباره شخصیتی که در فیلم «منصور» ایفاگر نقش آن بود هم بیان کرد: نقش سرهنگ حیدر صفدری از همکاران نزدیک شهید ستاری را به عهده داشتم. البته ایشان بعدها با درجه سرتیپ دومی بازنشسته شدند. خوشبختانه هنوز هم در قید حیات هستند و در کنار خانواده و در شمال کشور دوران بازنشستگی را سپری می‌کنند. فرصت دیدار یا گفتگو با ایشان برای من فراهم نشد و در نتیجه، برای شناخت این شخصیت به متن فیلمنامه و توضیحات آقای سرمدی اعتماد کردم. البته مسئله مهم این بود که اطلاعاتم درباره فعالیت‌های خلبان‌ها، شیوه زندگی و شیوه تعامل آنها با همکاران و سربازان و برخی اصطلاحات و اقدامات فنی را افزایش دهم. بخشی از این فرایند از خلال گفت‌وگو با تعدادی از خلبان‌های دوران جنگ و یا مطالعه کتاب خاطرات آنها حاصل شد. این مطالعه و جستجو، بخشی از فعالیت من قبل و در حین فیلمبرداری این اثر بود.

بازیگر فیلم «منصور» ادامه داد: این شخصیت ویژگی‌هایی دارد که آن را برای مخاطب دلپذیر می‌کند. اول این که یک نیروی متخصص و به‌روز در نیروی هوایی است که به انضباط و سلسله مراتب اهمیت می‌دهد. علاوه بر این، مرد خانواده است و در نهایت فردی است که به اصول مذهبی پایبند است. این سه ویژگی در تمام فیلم جاری است، اما به صورت مشخص در سه سکانس بیشتر دیده می‌شود؛ سکانسی که سرهنگ صفدری با لباس راحتی مشغول اصلاح صورت خود است، سکانس جمع‌کردن سجاده‌اش پس از نماز و در نهایت برخورد مهربانانه با پسر نوجوانش که نیمه‌شب از خواب بیدار شده تا در را به روی تیمسار ستاری باز کند. این سکانس‌های به ظاهر فرعی به خوبی معرف این شخصیت به عنوان یک نظامی به‌روز، معتقد، خانواده‌دوست و دلسوز است.

نعیمی گفت: سرهنگ صفدری یکی از شخصیت‌های کاربلد نیروی هوایی بوده که شاید آن چنان‌که شایسته بوده از توانایی‌های او استفاده نشده؛ در حالی‌که در عملیات مختلفی از جمله عملیات پیچیده و کم‌نظیر اچ ۳- به عنوان نیروی پشتیبان حضور داشته است. من سعی کردم این شخصیت را به‌دور از اغراق ارائه کنم تا خشک و تخت نباشد یعنی توانایی‌ها و استعدادهایش را در کنار آن شکنندگی و گاهی عدم اعتماد به نفس و بدبینی در کنار هم گذاشتم. در نهایت با وجود فرمانده بزرگ و لایقی مثل شهید ستاری است که توانایی‌های او متبلور می‌شود. سرهنگ صفدری اگر ریشش را با تیغ می‌زند، اما در جای خود نمازش را هم می‌خواند و برای این که امنیت را برای هم‌وطنانش به ارمغان بیاورد از هیچ تلاشی فروگذار نمی‌کند. این از خواسته‌های نویسنده و کارگردان بود و من هم سعی کردم این را در بازی خودم نشان دهم.

وی درباره حضور بازیگران شناخته‌شده‌ای از تئاتر همچون خودش و مهدی کوشکی در نقش‌های اصلی این فیلم نیز گفت: به نظر من باید این خط‌کشی بازیگر تئاتر و سینما را کنار بگذاریم. اگر بازیگری توانایی بازی باکیفیت در تئاتر را دارد، به احتمال قریب به یقین بر پرده سینما هم خواهد درخشید. این اتفاقی است که در سال‌های اخیر برای بازیگرانی همچون ستاره پسیانی، رویا افشار و هوتن شکیبا، نوید محمدزاده و... رخ داده است. متأسفانه بسیاری از کارگردانان و دستیاران کارگردان‌های ما برخلاف گذشته کمتر تئاتر می‌بینند و دیگر پیگیر اجراهای تئاتر نیستند، در حالی که استعدادهای بسیار نابی هم در تهران و هم در شهرستان‌ها وجود دارد.

نعیمی تصریح کرد: اهمیت فیلم «منصور» صرفاً به خاطر پرداختن هنرمندانه به یک شخصیت تاریخی مثل شهید ستاری نیست. «منصور» فیلمی است قائم به ذات و به عنوان یک فیلم فارغ از محتوای ارزشمندش هم اثری قابل‌توجه است. به عنوان یک اثر سینمایی استاندارد، کارگردانی، فیلم‌نامه، تدوین و بازی‌های درخشان دارد.

وی در پایان گفت: استقبال خوب مردم از اکران این فیلم، سایر نویسندگان و فیلمسازان ما را تشویق می‌کند که از ساخت چنین آثاری غافل نشوند. حضور این تماشاگران است که سینما را زنده نگه می‌دارد و اگر ما مخاطبی نداشته باشیم، حرفی برای گفتن هم نخواهیم داشت.

منبع: ایسنا